

ברכות אחרונות

מושג תוכן
ברכות

קבוצת ברכות הנהנין הנאמרות לאחר אכילת כל אוכל, בכמות 'כזית', במעשה הברכה האדם מודה לבורא העולם על ההנאה מהעולם שהוא שייך לה'.

להלן הברכות האחרונות:

- 'ברכת המזון' – אחרי אכילת לחם העשוי מחמשת מיני דגן.
- 'ברכה מעין שלוש' – אחרי אכילת מאכלים העשויים חמשת מיני דגן ואינם נחשבים 'לחם', יין או מיץ ענבים ועל פירות מ'שבעת המינים'.
- 'ברכת בורא נפשות' – אחרי אכילת פרות, ירקות ושאר הדברים שאין גידולם מהארץ.

ברכת המזון

מושג תוכן
ברכות

ברכה הנאמרת לאחר אכילת לחם
בשיעור של לפחות 'כזית'.
אמירת הברכה היא מצווה
מהתורה ונלמדת מהפסוק:
'ואכלת ושבעת וברכת את ה'
אלוקיך'. (דברים ח, י)

ברכה מעין שלוש

מושג תוכן
ברכות

ברכה הנאמרת לאחר אכילת
מאכל שברכתו מזונות או פירות
משבעת המינים, וגם לאחר
שתיית יין.

ברכה זו היא תמצית של שלוש
הברכות הראשונות הנאמרות
בברכת המזון – ומכאן שמה.

ברכת 'בזרא נפשות'

מושג תוכן
ברכות

ברכה הנאמרת לאחר אכילת
מאכלים ומשקאות שחכמים
לא קבעו לברך עליהם ברכה
מיוחדת כמו שקבעו על הלחם
– המזונות ושבעת המינים.

'בְּרִיָּה'

מושג תוכן
ברכות

בְּרִיָּה הוא כינוי לדבר שלם כשהוא
באותו מצב בו נברא, ולא השתנה:
לבעל חיים, לצומח או כל דבר אחר.
ל'בְּרִיָּה' גם היא קטנה בכמות יש לה
חשיבות מיוחדת בהלכה.

לדוגמה: כדי לברך ברכה אחרונה יש
צורך לאכול לפחות בכמות של 'כזית',
אבל אם אוכל מאכל כבריתו למשל
עינב אחד, גרגר אפונה אחד וכד' – יש
ספק אם צריך לברך – למרות שהם
פחות מ'כזית'.

לְצֵאת מִ(יָדִי)

סֶפֶק

מושג בסיס

נסיבות

בקיום המצווה

בהלכה יש פרטים שונים כמו כמות, זמנים וכד'. לעיתים יש ספק אם עבר הזמן או אם הכמות מתאימה, וכדי להיות בטוחים מוסיפים זמן או מגדילים כמות, וכך "יוצאים מידי ספק", ובטוחים שקיימו את ההלכה.

לדוגמה: ברכה אחרונה אומרים על כמות של 'כזית'. אם אכלו ולא בטוחים שזוהי כמות של 'כזית', יאכלו מעט יותר כדי "לצאת מן הספק" ולברך ברכה אחרונה. לפעמים יש ספק בגלל מחלוקת, ואז מנסים לשלב את שתי הדעות ו'יוצאים מידי ספק'.

רביעית

מושג בסיס

שיעורים ומידות
בהלכה

מִדַּת נֶפֶחַ: 86 סָמָ"ק.

לְדַגְמָא: כַּמּוֹת הַנִּשְׁתַּיָּה הַמְּחֻיָּבֶת

לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה הִיא מִשְׁעוֹר

רְבִיעִית – 86 סָמָ"ק.

כַּזִּית

מושג בסיס
שיעורים ומידות
בהלכה

מִדַּת נֶפֶחַ: 'כַּזִּית' הוּא שְׁעוֹר אֲכִילָה
שְׁנוּגֵעַ לְדִינֵים רַבִּים.

לְדַגְמָא: כַּמּוֹת הָאֶכֶל הַמְּחִיבֵת לְבָרֵךְ
בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה הִיא מִשְׁעוֹר כַּזִּית - 27
סָמ"ק

כִּידִי אֲכִילַת פָּרֶס

מושג בסיס

שיעורים ומידות
בהלכה

מֵדַת זְמַן: מִשְׁךְ הַזְמַן שֶׁלּוֹקֵחַ לֶאֱכֹל
'פָּרֶס'. כְּלוּמָר – בַּמּוֹת שָׁוָה לַחֲצִי כֶּכֶר
לֶחֶם שֶׁהָיָה בַּזְמַן חֲז"ל (כְּאַרְבַּע דַּקּוֹת).

לְדַגְמָא: כִּידִי לְהִתְחַיֵּב בַּבִּרְכָּה אַחֲרוֹנָה
צָרִיךְ לֶאֱכֹל לִפְחוֹת בַּמּוֹת שֶׁל כִּידִית
בְּמִשְׁךְ אַרְבַּע דַּקּוֹת (כִּידִי אֲכִילַת פָּרֶס).